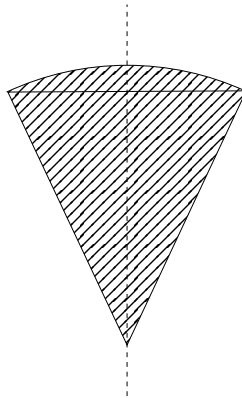
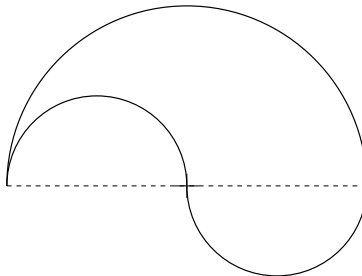


2. Gyakorlat

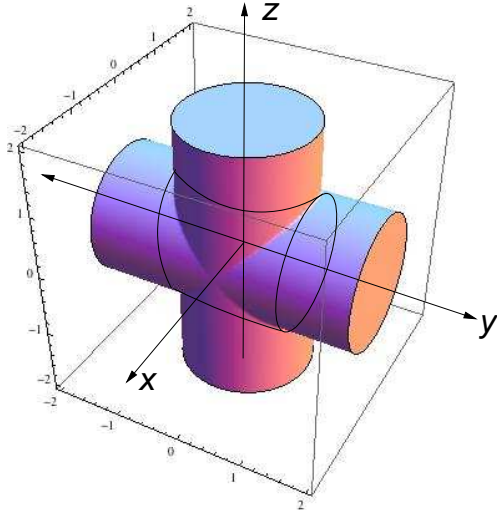
1. Határozzuk meg az ábrán látható, α szögű kőrcikk területét, tömegközéppontját és tehetetlenségi nyomatékát a szaggatot vonallal jelölt tengelyre!



2. Határozzuk meg az alábbi alakzat területét és tömegközéppontját (ha van idő, akkor a tehetetlenségi nyomatékát a szaggatot vonallal rajzolt tengelyre)!



3. Határozzuk meg két R sugarú, egymásra merőleges tengelyű henger közös részének a térfogatát!



A hengerek tengelyei esznek egybe az y és z tengelyekkel. Ebben az esetben a két henger egyenlete a következő lesz:

$$R^2 = x^2 + y^2, \quad R^2 = x^2 + z^2$$

A két henger közös részére a következő két feltételnek kell teljesülnie.

$$x^2 + y^2 \leq R^2, \quad x^2 + z^2 \leq R^2$$

A térfogat meghatározásához integráljuk az $f(x, y, z) \equiv 1$ függvényt!

Rögzítsük x és y értékét úgy, hogy eleget tegyenek az előző feltételeknek és integráljunk z szerint:

$$I_1(x, y) = \int_{-\sqrt{R^2-x^2}}^{\sqrt{R^2-x^2}} dz = 2\sqrt{R^2-x^2}$$

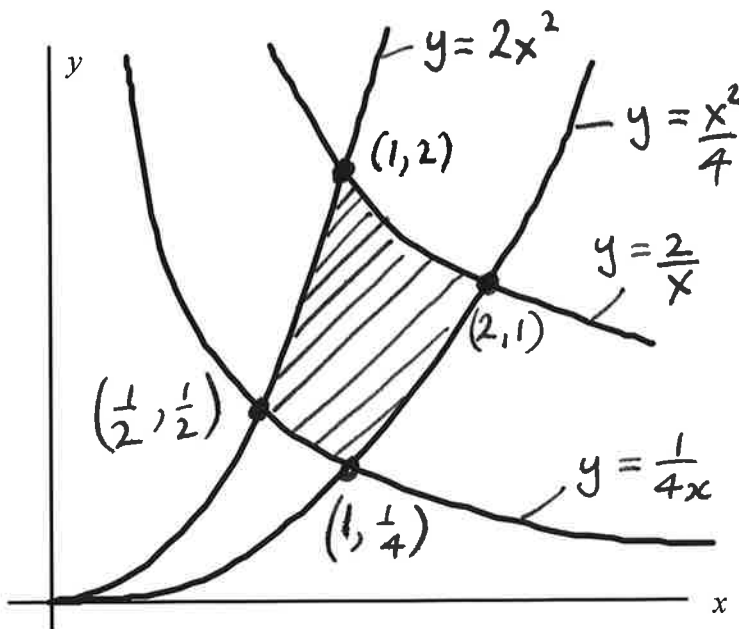
Második lépésként integráljuk az $I_1(x, y)$ függvényt az y változó szerint figyelembe véve a határookra vonatkozó feltételt:

$$I_2(x) = \int_{-\sqrt{R^2-x^2}}^{\sqrt{R^2-x^2}} 2\sqrt{R^2-x^2} dy = 4(R^2-x^2)$$

Végül integráljunk $-R$ -tól R -ig:

$$V = \int_{-R}^R 4(R^2-x^2) dx = \frac{16}{3}R^3$$

B) Find the area of the region internal to the lines $y = 2x^2$, $y = x^2/4$, $y = 2/x$ and $y = 1/(4x)$.



$$I = \iint_D dx dy$$

Any change of variable that made the specification of the region tractable would be a big help. We make the substitution:

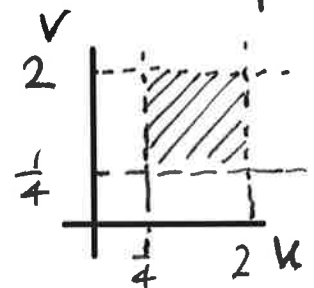
$$u = \frac{y}{x^2} \quad v = xy$$

$$J^{-1} = \left| \frac{\partial(u,v)}{\partial(x,y)} \right| = \begin{vmatrix} \frac{\partial u}{\partial x} & \frac{\partial u}{\partial y} \\ \frac{\partial v}{\partial x} & \frac{\partial v}{\partial y} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} -\frac{2y}{x^3} & \frac{1}{x^2} \\ y & x \end{vmatrix}$$

$$= \left| -\frac{3y}{x^2} \right| = 3u$$

$$\Rightarrow J = \frac{1}{3u}$$

Domain in u, v space

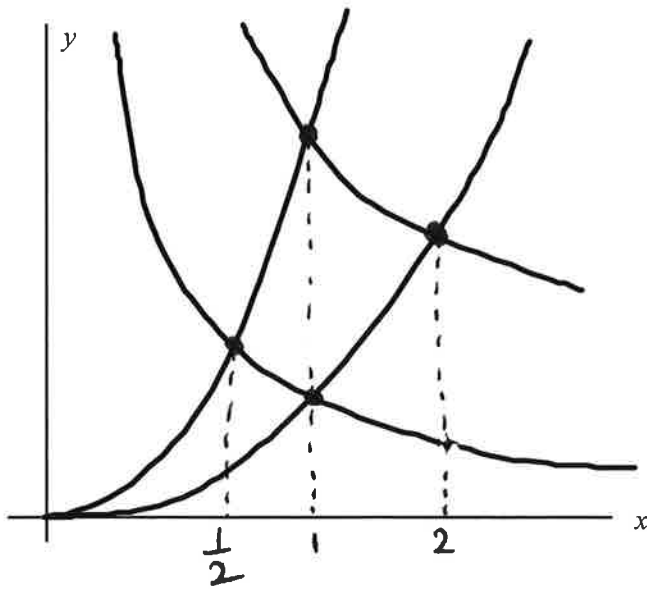


The required area is thus

$$\int_{v=1/4}^2 \int_{u=1/4}^2 \frac{1}{3u} du dv = \frac{1}{3} \int_{v=1/4}^2 [\ln u]_{1/4}^2 dv = \frac{1}{3} \int_{v=1/4}^2 \left(\ln 2 - \ln \frac{1}{4} \right) dv$$

$$= \frac{\ln 8}{3} [v]_{1/4}^2 = \frac{\ln 8}{3} \left(2 - \frac{1}{4} \right) = \frac{7}{12} \ln 2^3 = \frac{7}{4} \ln 2$$

It is, of course, possible to do this question in the original variables but doing so involves a far more tricky piece of manipulation



$$\begin{aligned}
 \text{Area} &= \int_{x=1/2}^1 \int_{y=1/4x}^{2x^2} dy \, dx \\
 &+ \int_{x=1}^2 \int_{y=x^2/4}^{2/x} dy \, dx \\
 &= \int_{x=1/2}^1 [y]_{1/4x}^{2x^2} dx + \int_{x=1}^2 [y]_{x^2/4}^{2/x} dx
 \end{aligned}$$

$$= \int_{x=1/2}^1 \left(2x^2 - \frac{1}{4x} \right) dx + \int_{x=1}^2 \left(\frac{2}{x} - \frac{x^2}{4} \right) dx$$

$$= \left[2\frac{x^3}{3} - \frac{1}{4} \ln x \right]_{1/2}^1 + \left[2 \ln x - \frac{x^3}{12} \right]_1^2$$

$$= \frac{2}{3} - \frac{1}{4} \ln 1 - \left(\frac{1}{12} - \frac{1}{4} \ln \frac{1}{2} \right) + 2 \ln 2 - \frac{2}{3} - \left(2 \ln 1 - \frac{1}{12} \right)$$

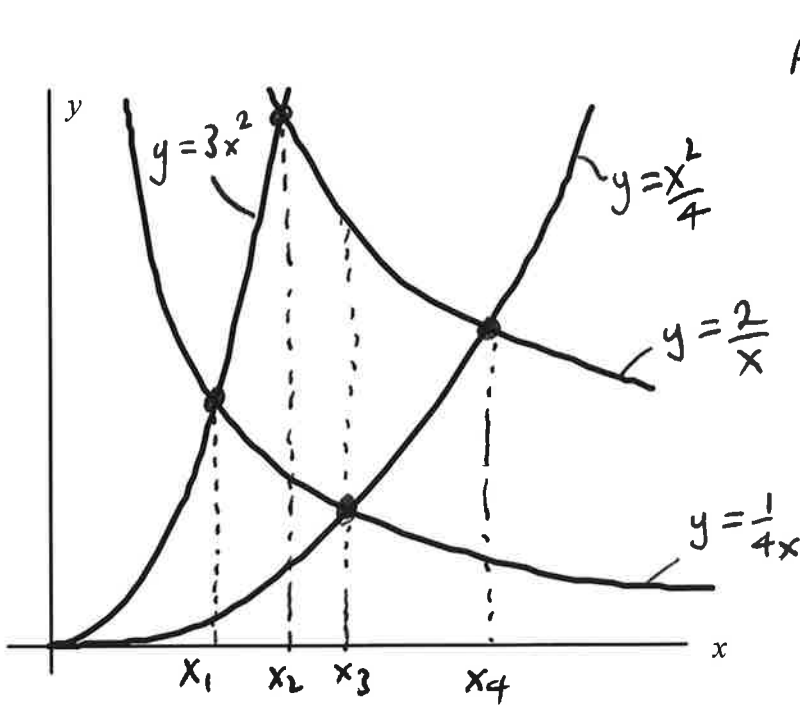
$$= 2 \ln 2 - \frac{1}{4} \ln 2 = \frac{7}{4} \ln 2$$

Note that the curves were chosen to be kind here. If the region had been

$$y = 3x^2, \quad y = x^2/4, \quad y = 2/x \quad \text{and} \quad y = 1/(4x)$$

this problem would have involved *three* regions.

only change when use u & v is upper limit for u
changes $2 \rightarrow 3$



$$\begin{aligned}
 \text{Area} &= \int_{x_1}^{x_2} \int_{y=\frac{1}{4x}}^{3x^2} dy dx \\
 &+ \int_{x_2}^{x_3} \int_{y=\frac{1}{4x}}^{2/x} dy dx \\
 &+ \int_{x_3}^{x_4} \int_{y=\frac{x^2}{4}}^{\frac{2}{x}} dy dx
 \end{aligned}$$

Can now do Ex 2 Q3

4.2 Surface and line integrals

The thing which makes 3D surface and line integrals more difficult than the examples we have just been doing is that the integration *element* is now a vector: the area element \underline{dA} or the line element \underline{dl} .



$$\underline{dA} = dA \underline{n}$$

If you integrate in the opposite direction along a curve, \underline{dl} changes sign so the integral changes sign. With area elements, there is an ambiguity about which direction to choose for \underline{dA} : upwards or downwards? For a surface with a boundary curve, it is important to define what convention is being used. For a *closed* surface with no boundary curve, the convention is to choose the *outward-pointing* normal, relative to the volume enclosed within the surface.